

GODDI v. ITALIJA

(Eur. Court H.R., 9. 4. 1984, Series A no. 76)

10. - 16. [Italijanskega pastirja Francesca Goddija iz San Venanza (Provincia Terni), rojenega leta 1951, je Pokrajinsko sodišče v Forliju 6. 7. 1975 kaznovalo z osemnajstmesečno kaznijo zavora [reclusione] in denarno kaznijo [multa] 300.000 Lit za različna kazniva dejanja (grožnja z uporabo orožja, neupravičena posest in nošenje orožja). Obe stranki, tako g. Goddi kot tudi javno tožilstvo [procuratore della Repubblica in procuratore generale] sta se pritožili. Prizivno sodišče v Bologni mu je po številnih preložitvah dne 3. 12. 1977 sodilo v odsotnosti, ker ni vedelo, da je bil g. Goddi v vmesnem času aretiran zaradi drugih kaznivih dejanj in zaprt v Orvietu. Ker je bil odvetnik, ki ga je izbral g. Goddi, odsoten, mu niso sporočili dneva sojenja. Na dan sojenja mu je sodišče postavilo zagovornika po uradni dolžnosti. Ta je vložil pritožbo na podlagi, ki jo je že prej utemeljil kolega. Sodišče je povišalo kazen, izrečeno pred Pokrajinskim sodiščem v Forliju. G. Goddi se je glede pravnih vprašanj zoper sodbo pritožil na Kasacijsko sodišče. Dokazoval je, da je bil pritožbeni postopek neveljaven, ker je bil datum sojenja sporočen njegovemu prejšnjemu odvetniku, ki ga ni več zagovarjal, in ne zagovorniku, ki mu je svetoval tisti čas, in ker zaradi odvzema prostosti ni mogel priti na obravnavo pred prizivnim sodiščem v Bologni. Kasacijsko sodišče je njegovo pritožbo dne 8. 11. 1979 zavrnilo, češ da postopka ni mogoče razveljaviti, če sodišče ne ve, da je obtoženec v priporu.]

17. - 22. [Italijanski Zakon o kazenskem postopku zahteva, da se o datumu sojenja obvesti tako obtoženca kot tudi njegovega zagovornika. Kasacijsko sodišče je na plenarnem zasedanju odločilo, da v primerih, ko ima obtoženec več zagovornikov (med sojenjem ima lahko največ dva), zadostuje, da se obvesti le enega od njih. Pravno zastopanje je obvezno, razen v primerih, ko gre za manjša kazniva dejanja, za katera zagrožena kazen ni večja od enega meseca zavora ali ne presega denarne vsote 3.000 Lit.]

Postopek pred Komisijo

23., 24. [V svoji vlogi na Komisijo (1. 5. 1980) je g. Goddi zatrjeval, da ni bil deležen pravne pomoči po lastni izbiri in da je prizivno sodišče v Bologni napačno ugotovilo, da je bil nezakonito odsoten. Skliceval se je na 1. in 3. (c) odstavek 6. člena Konvencije. V poročilu je Komisija menila, da je prišlo do kršitve 3. odstavka 6. člena.]

Pravna vprašanja

I. Zatrjevane kršitve 3. (c) odstavka 6. člena

[...]

26. [...] Vlagatelj je trdil, da sojenje iz treh razlogov ni bilo skladno z navedeno določbo: sam ni imel možnosti, da bi se pojavil na sojenju; ker so o datumu sojenja obvestili g. Monteleoneja, ki ga ni več zastopal, in ne g. Bezicherija, so mu odrekli pomoč zagovornika, ki si ga je sam izbral; in obramba, ki naj bi jo zagotavljal uradno postavljeni zagovornik, ni bila učinkovita.

[...] Nasprotno pa je Vlada zatrjevala, da je bil g. Goddi odsoten prostovoljno, da postopek pred prizivnim sodiščem ni nasprotoval zagotovljenim pravicam, ker pooblastilo g. Monteleoneju ni bilo izrecno preklicano, in končno, da sodišča niso bila dolžna nadzirati, kako je g. Straziani [uradno postavljeni zagovornik] izvrševal svoje dolžnosti.

27. Presoja primera pred nami je potrebno začeti s sklepom, da cilj, ki ga zasleduje 3. (c) odstavek 6. člena, pred bolonjskim prizivnim sodiščem ni bil dosežen. G. Bezicheri se 3. 12. 1977 ni mogel udeležiti sojenja in tako izpolniti naloge, ki mu jo je zaupal vlagatelj pritožbe. Slednji se tudi ni mogel pojaviti, ker je bil v zaporu v Orvietu, g. Straziani pa se ni seznanil s spisom primera niti s svojo stranko in, inter alia, ni vedel, da so slednjega dne 29. 10. aretirali. Poleg tega tudi ni imel primerne časa, da se pripravi, ker je prizivno sodišče zavrnilo zahtevo za preložitev obravnave in primer še isti dan zaključilo z izrekom hujše kazni.

Tako g. Goddi ni imel obrambe, ki bi bila „dejanska in učinkovita“ [practical and effective] [...] (glej sodbo v primeru Artico).

28. Ne glede na to pa se je potrebno prepričati, ali in v kakšni meri je potrebno odgovornost za dejanski položaj pripisati italijanski državi. [...]

29. [...] 23. 9. 1977 je višji javni tožilec bolonjskega prizivnega sodišča javnemu tožilcu iz Orvieto naročil, naj obtožencu vroči vabilo na obravnavo in opravi vse potrebno, da se ga privede v Bologno. [...] G. Goddi je imel vabilo najkasneje 7. 10. Pisarni javnega tožilstva ni mogoče pripisati odgovornosti za Goddijevo odsotnost pred prizivnim sodiščem.

G. Goddi je zatrjeval, da je upravo zavora obvestil, da teče zoper njega kazenski postopek, in ji sporočil tudi datum sojenja. Vlada je tej trditvi oporekala. [...] Ker Sodišče ne razpolaga s podatki, ki bi

mu omogočili razrešiti to sporno vprašanje, ni ugotovilo, da bi bila glede te točke napaka na strani italijanskih oblasti.

30. Kar zadeva odsotnost odvetnika, ki ga je izbral g. Goddi, Sodišču ni potrebno odločiti, ali je po italijanskem pravu obstajala dolžnost, da se o datumu obravnave obvesti oba, g. Monteleoneja in g. Bezicherija, ali le enega od njiju. Če velja zadnje, se mora prepričati, da je bilo zadoščeno zahtevam Konvencije.

[...] Ker se ni g. Monteleone nikoli pojavil pred prizivnim sodiščem, g. Bezicheri pa se je udeležil obravnave dne 9. 7. 1977, je bilo potrebno sporno vabilo poslati slednjemu.

Dejstvo, da je bil g. Bezicheri odsoten, je toliko bolj moteče, ker je bil poleg tega odsoten tudi g. Goddi, ker uradno postavljeni zagovornik, ki ni vedel za razloge Goddijeve odsotnosti, ni mogel doseči preložitve sojenja po 497. členu Zakona o kazenskem postopku in končno zaradi možnosti (ki se je dejansko uresničila), da se kazni, ki jih izreče Pokrajinsko sodišče v Forliju, lahko povišajo.

Res je, da sporni položaj sploh ne bi nastopil, če bi vlagatelj izrecno preklical pooblastilo g. Monteleoneju, vendar po italijanskem pravu zadošča implicitni preklic z imenovanjem novega odvetnika. Z vidika 3. (c) odstavka 6. člena tako vlagatelju pritožbe zaradi njegovega ravnanja ni mogoče ničesar očitati.

31. [...] G. Staziani dejansko ni imel potrebnega časa in možnosti za preučitev spisa, pripravo ugovorov in za posvet s stranko (3. (b) odstavek 6. člena Konvencije). Prizivno sodišče bi moralo, glede na to, da s strani g. Goddija izbrani odvetnik ni vedel za datum sojenja, ob upoštevanju temeljnega načela o neodvisnosti sodišča, izpeljati vsaj pozitivne ukrepe, ki bi uradno postavljenemu zagovorniku dopustili, da svoje obveznosti izpolni v čim boljših pogojih (glej, *mutatis mutandis*, zgoraj omenjeno sodbo v primeru Artico. Lahko bi preložilo obravnavo, kot je zahtevala pisarna javnega tožilstva, ali na lastno pobudo za določen čas odložilo zasedanje. [...]

32. [V skladu s temi ugotovitvami je sodišče soglasno odločilo, da se v fazi obravnave pred prizivnim sodiščem niso podredili zahtevam 3. (c) odstavka 6. člena.]

II. Uporaba 50. člena

33. - 36. [Sodišče je soglasno menilo, da je izguba realnih priložnosti in nepremoženjska škoda, ki jo je utrpel g. Goddi, opravičila nagrado v obliki poštene odškodnine, ocenjene na 5.000.000 Lit.]